

iebildumi.

2023.gada 24.janvārī Nr.02-23/N

Par likumprojektu "Grozījumi likumā „Par zemes dzīlēm”", 22-TA-2212

SIA „BALTIC OIL MANAGEMENT” (turpmāk – Licenciāts) sniedz savus iebildumus par likumprojektu "Grozījumi likumā "Par zemes dzīlēm" (turpmāk – Likumprojekts).

Likumprojekts neatbilst Likumprojekta anotācijai un neparedz īstenot tādu zemes dzīļu un derīgo izrakteņu politiku, kas stimulētu to ekonomiski pamatotu un ilgtspējīgu izmantošanu. Pretēji norādītajam, ka tās **mērķis ir vienkāršot administratīvās procedūras zemes dzīļu izmantošanas jomā**, Likumprojekts ir ar pretējo efektu un šī iemesla dēļ lūdzam ņemt vērā sekojošo Licenciāta iebildumus un priekšlikumus.

[1] Licenciāts lūdz likuma "Par zemes dzīlēm" (turpmāk – Likums) **1.panta 15⁶) punktu izteikt šādā redakcijā:**

"15⁶) **ogļūdeņražu ieguve** - darbību kopums derīgā izrakteņa atdalīšanai no tā dabiskās vides – zemes apakšslāņiem”.

Priekšlikums ir pamatots ar to, ka nevienam citam Latvijā iegūstamajam derīgajam izraktenim - kristāliskā pamatklintāja iežiem, dolomītam, kaļķakmenim, smiltij, smiltij, mālam u.c. – ieguve nav definēta kā darbība peļņas gūšanai. Šī brīža ogļūdeņražu ieguves termina skaidrojums neatspoguļo darbību pēc būtības, kā arī nekorekti norāda uz saimnieciskas darbības – komercdarbības formu.

Ogļūdeņražu ieguve ir tehnoloģisku un mehānisku darbību komplekss, lai no zemes dzīlēm iegūtu (atdalītu) ogļūdeņražus virszemē un tam sekojošu separēšanu. Ogļūdeņražu ieguves terminoloģijai ir jāatbilst nozarē lietotajiem terminiem un standartiem.

[2] Licenciāts lūdz Likuma **4.panta ceturto daļu izteikt šādā redakcijā:**

"Ministru kabinets nosaka ogļūdeņražu licenču laukumus, nosacījumus ogļūdeņražu meklēšanas, izpētes un ieguves licences saņemšanai, tās izsniegšanas un izmantošanas uzraudzības kārtību”, t.i., no Likuma 4.panta ceturtais daļas **svītrot vārdus** "kā arī licences anulēšanas nosacījumus”.

Licenciāta ieskatā, Likuma 16.pants ir tā tiesību norma, vadoties pēc kuras izlemjams jautājums par licences apturēšanu un atcelšanu, un šī regulējuma papildināšana ar Ministru kabineta noteikumiem nav tiesiski pamatota.

[3] Licenciāts lūdz Likumprojekta 7.punktā - Likuma **9.panta pirmās daļas 6.punktu izteikt sekojošā redakcijā:**

"6) ogļūdeņražu ieguvei – uz laiku līdz 50 gadiem;”.

Priekšlikums ir atbalstāms, jo Likumprojektā ir nodalīti ogļūdeņraži meklēšanas, izpētes un ieguves darbi.

[4] Licenciāts ieilst pret Likumprojekta 8.punktu un neatbalsta ieceri Likuma 10.pantu papildināt ar 1.¹daļu.

Zemes dzīļu izmantotājam ir jāievēro zemes dzīļu izmantošanas normatīvo aktu vai zemes dzīļu izmantošanas licences prasības un to nosaka Likuma 6.panta trešā daļa, 14.panta 6.punkts.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē ir atzīts, ka par kriminālsodu Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Septītais protokola 4.panta izpratnē var tikt atzīts arī tāds sods, kurš formāli nav iekļauts Krimināllikumā. Izskatot Engel un citi pret Nīderlandi lietu, Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir noteikusi trīs alternatīvus kritērijus (lietas 82. punktā), pēc kuriem konstatēt, vai lietai ir krimināllietas pazīmes: konkrētā tiesību pārkāpuma klasifikācija nacionālajā tiesību sistēmā, saistot šo pārkāpumu vai nu tikai ar krimināltiesībām vai tikai ar administratīvajām tiesībām, vai arī ar abām kopā; pārkāpuma raksturs; sankcijas atbilstība vai neatbilstības kriminālsfērai. Lai pārkāpumu atzītu par kriminālpārkāpumu Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 7.protokola 4.punkta izpratnē, pietiek, ja kaut viens no uzskaitītajiem kritērijiem atbilst tā pazīmēm. Likumprojekta 10.panta 1.¹daļa šķietami nosaka Valsts vides dienesta tiesības atteikt izsniegt zemes dzīļu izmantošanas licenci vai pagarināt jau izsniegtās licences termiņu. Pēc būtības 10.panta 1.¹daļa tieši ir attiecināma uz juridisko vai fizisku personu, kura atkārtoti veikusi prettiesisku derīgo izrakteņu ieguvī, neievērojot zemes dzīļu normatīvo aktu vai zemes dzīļu izmantošanas licences prasības; uz fizisku personu, kura ir vai pēdējo trīs gadu laikā ir bijusi tāda komersanta valdes loceklis, padomes loceklis vai prokūrists (turpmāk – amatpersona), kurš pēdējo trīs gadu laikā atkārtoti ir veicis prettiesisku derīgo izrakteņu ieguvī, neievērojot zemes dzīļu izmantošanas normatīvo aktu vai zemes dzīļu izmantošanas licences prasības; uz juridisku personu, ja tās amatpersona ir vai pēdējo trīs gadu laikā ir bijusi tāda komersanta amatpersona, kurš šīs amatpersonas vadībā atkārtoti ir veicis prettiesisku derīgo izrakteņu ieguvī, neievērojot zemes dzīļu izmantošanas normatīvo aktu vai zemes dzīļu izmantošanas licences prasības.

Ja ar prettiesisku rīcību ir jāsaprot pierādītas darbības, par kuru vainīgā persona ir sodīta un izcietā sodu, tad ir norādams, ka Krimināllikuma 36.panta otrā daļa paredz papildsodu tiesību ierobežošanu. Saskaņā ar Krimināllikuma 44.panta pirmo daļu tiesību ierobežošana ir noteiktu tiesību atņemšana vai tāda aizlieguma noteikšana, kas **personai neļauj izmantot noteiktas tiesības**, ieņemt noteiktu amatu, veikt noteiktu profesionālu vai **cita veida darbību**. Administratīvās atbildības likumā **soda veids ir tiesību izmantošanas aizliegums** - ierobežojums, kas personai noteiktu laiku neļauj izmantot noteiktas tiesības, ieņemt noteiktus amatus vai veikt noteikta veida darbību (likuma 18.panta pirmā daļa). Tiesību izmantošanas aizliegumu nosaka uz laiku no viena mēneša līdz diviem gadiem.

No minētā ir secināms, ka 10.panta 1.¹daļā paredzētas sankcijas atbilst kriminālsfērai, piespiedu ietekmēšanas līdzekļiem un tādēļ nav iederīga Likumā, kura mērķis ir nodrošināt zemes dzīļu kompleksu, racionālu, vidi saudzējošu un ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī noteikt zemes dzīļu aizsardzības prasības, nevis noteikt sankcijas juridiskām un fiziskām personām par to pārkāpumiem.

[5] Licenciāts **neatbalsta** izteikt **Likuma 14.panta 8.punktu** jaunā redakcijā, jo šādi tiek noteikts nenoteikts atbildības pienākums uz nenoteiktu laiku un tādējādi netiek nodrošināta tiesiska stabilitāte.

[6] Licenciāts neatbalsta Likumprojekta 14.punktu un lūdz **Likuma 16.panta pirmo daļu izteikt šādā redakcijā:**

“(1) Valsts vides dienests vai Būvniecības valsts kontroles birojs var pieņemt lēmumu par zemes dziļļu izmantošanas ierobežošanu vai apturēšanu, ja tas konstatē, ka tiek pārkāptas zemes dziļļu izmantošanas licences, bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas vai zemes dziļļu izmantošanu regulējošo normatīvo aktu prasības, kā arī tad, ja zemes dziļļu izmantošanas rezultātā rodas draudi cilvēka veselībai, videi vai īpašumam. Valsts vides dienesta lēmumu var apstrīdēt Vides pārraudzības valsts birojā. Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Būvniecības valsts kontroles biroja lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.”.

Priekšlikums ir pamatots ar to, ka var būt dažādi gadījumi, kad formālu apsvērumu dēļ var tikt konstatēts pārkāpums, tomēr tā sekas ir zemes dziļļu izmantošanas ierobežošanu vai apturēšanu. Tādēļ ik katrā gadījumā ir jābūt lietderības apsvērumiem, kuru dēļ var arī nepieņemt lēmumu. Minētais ir attiecināms arī uz Likuma 16.panta trešo daļu. Šī iemesla dēļ lūdzam **Likuma 16.panta trešās daļas ievaddaļu šādā redakcijā:**

“(3) Zemes dziļļu izmantošanas licenci tās izsniedzējs var atcelt vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju Valsts vides dienests var atcelt, ja licences vai atļaujas adresāts:”.

[7] Licenciāts lūdz **svītrot Likuma 16.panta 5.daļu**, t.sk., Likumprojektā piedāvātā redakcijā. Pašvaldībai nav jāuzņemas papildu administratīvais slogs un veikt citu atbildīgo dienestu darbību.

[8] Ievērojot investīciju apjomu ogļūdeņražu izpētē un ieguvē, **grozīt Likuma 16.panta sesto daļu**, aizstājot vārdu “neaptur” ar vārdu “aptur”.

Ņemot vērā visu augstāk minēto, Licenciāts neatbalsta Likumprojektu un lūdz veikt Likumprojekta grozījumus.

SIA „BALTIC OIL MANAGEMENT”

Valdes loceklis

Andis Bičuks

Šis dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.